T091 ATĐ 3 (05) Luận A Tỳ Đạt Ma Đại Tỳ Bà Sa Q5-Tạp Uẩn-Luận về Thế Đệ Nhất Pháp

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA
QUYEÅN 5

THEÁ ÑEÄ NHAÁT PHAÙP (Phaàn 4)

Theá ñeä nhaát phaùp neân noùi laø neân taâm hay laø nhieàu taâm? Cho ñeán noùi roäng. Hoûi: Vì sao soaïn ra luaän naøy? Ñaùp: Tuy ñaõ noùi ñeán söï töông öng sai bieät aáy, nhöng chöa bieåu hieän roõ raøng hieän tieàn coù bao nhieâu, nay muoán bieåu hieän roõ raøng chæ coù neân saùt-na, cho neân soaïn ra luaän naøy. Laïi nöõa, vì muoán ngaên chaën vaø loaïi boû nghóa cuûa toâng khaùc. Nhö luaän Phaân Bieät chaáp raèng: Theá ñeä nhaát phaùp noái tieáp nhau hieän tieàn. Luaän aáy noùi noái tieáp nhau toång quaùt coù ba loaïi: 1. Thôøi töông tuïc. 2. Sinh töông tuïc. 3. Töông töï töông tuïc. Theá ñeä nhaát phaùp tuy khoâng coù hai loaïi tröôùc, nhöng coù neân loaïi sau. Nay caàn phaûi ngaên chaën vaø loaïi boû veà nghóa cuûa luaän aáy ñaõ chaáp maø bieåu hieän Theá ñeä nhaát phaùp chæ coù neân nieäm hieän tieàn. Laïi nöõa, vì laøm cho ngöôøi nghóa ngôø coù ñöôïc söï quyeát ñònh, nghóa laø tröôùc ñaây ñaõ noùi: Neáu taâm-taâm sôû phaùp, laøm ñaúng voâ giaùn tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, thì goïi laø Theá ñeä nhaát phaùp. Chôù coù sinh loøng nghi ngôø! Nhö taâm sôû phaùp ñaõ coù nhieàu loaïi thì taâm cuõng phaûi nhö vaäy. Vì khieán ngöôøi nghi ngôø coù ñöôïc söï quyeát ñònh aáy, cho neân bieåu hieän taâm sôû phaùp tuy coù nhieàu loaïi maø taâm chæ coù neân. Bôûi vì nhaân duyeân naøy cho neân soaïn ra luaän naøy. Hoûi: Theá ñeä nhaát phaùp neân noùi laø neân taâm hay laø nhieàu taâm? Ñaùp: Neân noùi neân taâm. Hoûi: Nhö tröôùc ñaõ noùi, vò lai tu thì cuõng ñöôïc goïi laø Theá ñeä nhaát phaùp, vaäy thì phaùp naøy phaûi coù nhieàu taâm, maø noùi laø neân taâm thì coù yù

gì? Ñaùp: Trong naøy chæ noùi hieän taïi tröôùc maét aáy voán noùi laø noùi neân taâm. Hoûi: Nay ôû trong naøy taïi sao khoâng noùi ñeán vò lai tu? Ñaùp: Caàn phaûi noùi maø khoâng noùi ñeán, thì neân bieát nghóa naøy coù thöøa. Trong naøy laïi coù nhieàu giaûi thích theâm nöõa, tröôùc ñaõ noùi cho neân nay khoâng noùi ñeán nöõa. Hoûi: Tuy noùi neân taâm nhöng chöa giaûi thích veà nghóa, vì sao phaùp naøy khoâng phaûi laø nhieàu taâm vaäy, khoâng phaûi laø chæ coù ngoân töø giaûi thích

veà nghóa ñöôïc? Ñaùp: Thuaän theo taâm-taâm sôû phaùp naøy khoâng giaùn ñoaïn, khoâng khôûi leân taâm theá gian naøo khaùc maø chæ khôûi leân taâm xuaát theá gian. Taâm theá gian, nghóa laø taâm höõu laäu rôi vaøo phaïm vi coù, laäp töùc ñaõ ngaên chaën nieäm thöù hai cuøng vôùi Theá ñeä nhaát phaùp. Taâm xuaát theá gian, nghóa laø taâm voâ laäu ñoaïn tröø phaïm vi coù, laäp töùc ñaõ daãn daét khôûi taâm töông öng vôùi Khoå phaùp trí nhaãn. Neáu ñang luùc khôûi taâm theá gian khaùc, laø yeáu keùm-laø ngang baèng-laø hôn haún, thì ñieàu naøy laø voâ lyù. Bôûi vì phaân bieät cho neân giaû thieát ñöa ra caâu hoûi naøy. Yeáu keùm-ngang baèng vaø hôn haún, laø ñoái vôùi saùt-na tröôùc, voán chæ coù ba loaïi. Neáu ñang luùc yeáu keùm, thì seõ khoâng coù naêng löïc tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh. Taïi vì sao? Bôûi vì khoâng duøng ñaïo lui suït maø coù theå tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh. Nghóa laø khoâng phaûi ñaïo saùt-na-taøn taï-rôi ruïng-phaù hoaïi maø coù theå tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, caàn phaûi duøng ñaïo taêng tieán-traøn daày-duõng maõnh-kieân coá môùi coù theå tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh. Neáu ñang luùc ngang baèng, thì cuõng khoâng coù naêng löïc tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh. Taïi vì sao? Bôûi vì tröôùc duøng ñaïo loaïi naøy maø khoâng coù naêng löïc tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh. Nghóa laø phaåm loaïi naøy tröôùc sau töông töï, nhö saùt-na tröôùc coù chöôùng ngaïi-coù khoù khaên-khoâng coù theá maïnh, khoâng coù theå tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, thì nhöõng saùt-na sau cuõng thuaän theo nhö vaäy; nhö saùt-na tröôùc khoâng coù theå lieân tuïc daãn daét phaùt khôûi Thaùnh ñaïo, thì nhöõng saùt- na cuõng phaûi nhö vaäy. Bôûi vì phaåm loaïi nhö nhau, cho neân cuoái cuøng seõ khoâng coù theå chöùng ñöôïc tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, nhö vaäy seõ khoâng coù giaûi thoaùt - khoâng coù xuaát ly. Neáu ñang luùc hôn haún, thì tröôùc seõ khoâng phaûi laø Theá ñeä nhaát phaùp, sau môùi chính laø Theá ñeä nhaát phaùp, bôûi vì aâm Theá ñeä nhaát phaùp bieåu hieän cho caùc nghóa thuø thaéng nhaát. Hoûi: Tröôùc ñaõ khoâng phaûi laø Theá ñeä nhaát phaùp, thì ñoù laø phaùp gì? Ñaùp: Laø Nhaãn taêng thöôïng.

Hoûi: Taïi sao kieán ñaïo chæ coù gia haïnh thuø thaéng khoâng giaùn ñoaïn maø daãn daét phaùt sinh tu ñaïo, trong luùc daãn daét phaùt sinh Thaùnh ñaïo laïi bao goàm yeáu keùm-ngang baèng vaø hôn haún? Ñaùp: Bôûi vì kieán ñaïo laø ñaïo chöa heà ñaït ñöôïc, caàn phaûi duïng coâng nhieàu vaø taùc yù gia haïnh thì môùi coù theå hieän tieàn, cho neân chæ coù gia haïnh thuø thaéng. Daãn daét phaùt khôûi tu ñaïo, ñaõ laø ñaïo voán töøng ñaït ñöôïc, khoâng caàn duïng coâng nhieàu maø taùc yù gia haïnh hieän roõ tröôùc maét, cho neân yeáu keùm-ngang baèng vaø hôn haún ñeàu coù theå daãn daét phaùt khôûi. Nhöng maø Theá ñeä nhaát phaùp vaø phaùp baäc nhaát, laøm duyeân taêng thöôïng cho nhaân duyeân. Nhaân duyeân aáy coù ba nhaân, ñoù laø nhaân töông öng-nhaân cuøng coù vaø nhaân cuøng loaïi. Ñaây laø noùi toång quaùt, neáu nhö phaân bieät thì quaù khöù vaø quaù khöù laø hai nhaân, nghóa laø töông öng vaø cuøng coù, quaù khöù vaø vò lai laø neân nhaân, ñoù laø cuøng loaïi; vò lai vaø vò lai laø hai nhaân, ñoù laø töông öng vaø cuøng coù; hieän taïi vaø hieän taïi laø hai nhaân, ñoù laø töông öng vaø cuøng coù; hieän taïi vaø vò lai laø neân nhaân, ñoù laø cuøng loaïi. Duyeân taêng thöôïng, nghóa laø khoâng ngaên trôû

gì sinh vaø chæ coù neân mình khoâng ngaên caùch. Theá ñeä nhaát phaùp neân noùi laø lui suït hay khoâng lui suït? Cho ñeán noùi roäng. Hoûi: Vì sao soaïn ra luaän naøy? Ñaùp: Tuy ñaõ noùi phaùp aáy laø neân taâm chöù khoâng phaûi laø nhieàu taâm, nhöng chöa phaân bieät laø lui suït hay khoâng lui suït, nay caàn phaûi phaân bieät cho neân soaïn ra luaän naøy. Laïi nöõa, bôûi vì ngaên chaën caùc toâng khaùc ñeå bieåu hieän chaùnh nghóa. Nghóa laø hoaëc coù ngöôøi chaáp raèng Theá ñeä nhaát phaùp cuõng coù lui suït, vì ngaên chaën yù ñoù ñeå bieåu hieän roõ raøng phaùp naøy quyeát ñònh khoâng lui suït, cho neân soaïn ra luaän naøy. Hoûi: Theá ñeä nhaát phaùp neân noùi laø lui suït hay khoâng lui suït? Ñaùp: Neân noùi laø khoâng lui suït. Hoûi: Tuy coù noùi nhö vaäy nhöng caàn phaûi tieáp tuïc bieåu hieän roõ raøng veà nhaân duyeân khoâng lui suït, chöù khoâng phaûi laø chæ coù ngoân töø thì nghóa coù theå hieåu roõ raøng ñöôïc. Taïi sao phaùp naøy laø chaéc chaén khoâng lui suït? Ñaùp: Theá ñeä nhaát phaùp tuøy thuaän vôùi Ñeá-höôùng ñeán vôùi Ñeá vaø saép tieán vaøo Ñeá, giöõa beân naøy beân kia, khoâng cho pheùp coù daáy khôûi caùc taâm khoâng töông töï, khieán cho khoâng coù theå tieán vaøo hieän quaùn Thaùnh ñeá. Hoûi: Theá naøo laø tuøy thuaän vôùi Ñeá, höôùng ñeán vôùi Ñeá, saép tieán vaøo Ñeá? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi hieän quaùn noùi ñeán trong naøy thì goïi laø Ñeá, nghóa laø Theá ñeä nhaát phaùp tuøy thuaän vôùi hieän quaùn, höôùng ñeán vôùi hieän quaùn, saép tieán vaøo hieän quaùn. Coù ngöôøi noùi Ñaïo ñeá noùi ñeán trong naøy thì goïi laø Ñeá, nghóa laø Theá ñeä nhaát phaùp tuøy thuaän vôùi Ñaïo ñeá, höôùng ñeán vôùi Ñaïo ñeá, saép tieán vaøo Ñaïo ñeá. Coù ngöôøi noùi kieán ñaïo noùi ñeán trong naøy thì goïi laø Ñeá, nghóa laø Theá ñeä nhaát phaùp tuøy thuaän vôùi kieán ñaïo, höôùng ñeán vôùi kieán ñaïo, saép tieán vaøo kieán ñaïo. Coù ngöôøi noùi khoå ñeá noùi ñeán trong naøy thì goïi laø Ñeá, nghóa laø Theá ñeä nhaát phaùp tuøy thuaän vôùi Khoå ñeá, höôùng veà Khoå ñeá, saép tieán vaøo Khoå ñeá. Coù ngöôøi noùi Khoå phaùp trí nhaãn noùi ñeán trong naøy thì goïi laø Ñeá, nghóa laø Theá ñeä nhaát phaùp tuøy thuaän vôùi Khoå phaùp trí nhaãn, höôùng ñeán vôùi Khoå phaùp trí nhaãn, saép tieán vaøo Khoå phaùp trí nhaãn. Nhöng ôû trong naøy, tuøy thuaän coù hai loaïi: 1. Höôùng ñeán vôùi tuøy thuaän. 2. Saép tieán vaøo tuøy thuaän. Theá ñeä nhaát phaùp ñoái vôùi Khoå phaùp trí nhaãn, coù ñuû hai loaïi tuøy thuaän laøm ñaúng voâ giaùn duyeân daãn daét phaùt sinh phaùp aáy. Giöõa beân naøy beân kia, khoâng cho pheùp coù theå daáy khôûi caùc taâm khoâng töông töï, nghóa Theá ñeä nhaát phaùp naøy, ôû giöõa Khoå phaùp trí nhaãn kia, khoâng cho pheùp coù theå khôûi taâm höõu laäu rôi vaøo phaïm vi coù maø khoâng töông töï. Khieán cho khoâng coù theå tieán vaøo hieän quaùn Thaùnh ñeá, nghóa laø khieán cho Khoå phaùp trí nhaãn khoâng hieän tieàn ñöôïc. Hoûi: Theá ñeä nhaát phaùp ñaõ laøm taâm höõu laäu vaø taâm voâ laäu, coù theå khoâng töông töï, taïi sao noùi taâm höõu laäu rôi vaøo phaïm vi coù thì goïi laø khoâng töông töï, taâm voâ laäu ñoaïn tröø phaïm vi coù thì goïi laø töông töï? Ñaùp: Theá ñeä nhaát phaùp chaùn gheùt ñoái vôùi höõu laäu, höôùng ñeán vôùi voâ laäu, naêm caên nhö Tín... noùi höõu laäu goïi laø khoâng töông töï, voâ laäu laø töông töï, bôûi vì rôøi boû nôi naøy höôùng ñeán nôi kia. Gioáng nhö coù ngöôøi bò baø con thaân thuoäc cuûa mình laøm cho khoå naõo, döïa vaøo ngöôøi

khaùc maø laøm nôi cöùu giuùp che chôû, ñoái vôùi baø con thaân thuoäc cuûa mình daáy leân yù töôûng laø ngöôøi döng, ôû choã ngöôøi döng daáy leân yù töôûng cho laø baø con thaân thuoäc. ÔÛ ñaây cuõng nhö vaäy. Laïi coù ngöôøi noùi: Theá ñeä nhaát phaùp cuøng laøm chung neân coâng vieäc vôùi Khoå phaùp trí nhaãn, ñoù laø rôøi boû taùnh dò sinh..., cho neân noùi höõu laäu goïi laø khoâng töông töï, voâ laäu thì goïi laø töông töï, bôûi vì cuøng laøm chung neân coâng vieäc. Vì ñoái vôùi nghóa tröôùc, thaäm chí ngöôøi ngu si cuõng coù theå hieåu roõ raøng. Vì vaäy noùi thí duï ñeå hieån baøy roõ raøng. Ví nhö traùng só vöôït qua soâng suoái-hang ñoäng-nuùi xa-ñeøo cao, giöõa chöøng khoâng ai coù theå xoay chuyeån laøm cho ngöôøi aáy trôû veà laïi nôi ban ñaàu, hoaëc höôùng veà nôi naøo khaùc. Tröôùc ñoù ñaõ phaùt khôûi, taêng theâm söùc maïnh töï mình ñi chöa ñeán nôi thì nhaát ñònh khoâng theå döøng laïi. Theá ñeä nhaát phaùp cuõng laïi nhö vaäy, tuøy thuaän vôùi Ñeá-höôùng

ñeán vôùi Ñeá-saép tieán vaøo Ñeá, ôû giöõa beân naøy beân kia, khoâng cho pheùp khôûi taâm khoâng töông töï, khieán cho khoâng coù theå tieán vaøo hieän quaùn Thaùnh ñeá. Trong naøy, vöôït qua soâng suoái, nghóa laø töø bôø beân naøy ñi ñeán bôø beân kia; vöôït qua hang ñoäng, nghóa laø töø phía beân naøy ñi ñeán phía beân kia; vöôït qua nuùi xa, nghóa laø töø ñænh nuùi naøy ñi ñeán ñænh nuùi kia; vöôït qua ñeøo cao, nghóa laø töø treân cao ñi xuoáng thaáp. Hoaëc nhö coù ngöôøi töø noùc nhaø rôi xuoáng, trong thôøi gian chöa chaïm ñeán ñaát, lieàn khôûi leân taâm naøy: Mình neân nhaûy voït leân trôû veà laïi nôi ban ñaàu. Ngöôøi aáy ñöôïc nhö yù ñaõ nghó hay khoâng coù söï vieäc nhö vaäy. Giaû söû ngöôøi aáy hoaëc duøng thaàn löïc, hoaëc duøng chuù thuaät, hoaëc duøng vò thuoác, trôû laïi nôi ban ñaàu, thì coù theå coù söï vieäc naøy. Nhöng töø Theá ñeä nhaát phaùp chöa ñeán ñöôïc Khoå phaùp trí nhaãn, ôû giöõa hai beân coù theå khôûi taâm khoâng töông töï, khieán cho khoâng theå tieán vaøo hieän quaùn Thaùnh ñeá, thì ñieàu naøy laø voâ lyù. Vì laøm cho nghóa naøy caøng ñöôïc roõ raøng, cho neân laïi ñöa ra thí duï ñeå hieån baøy roõ raøng: Nhö Thieäm Boä Chaâu coù naêm con soâng lôùn, neân teân laø Caêng-giaø, hai teân laø Dieâm-maãu-na, ba teân laø Taùt-laïc-du, boán teân laø A-thò-la-phieät-ñeå, naêm teân laø Maïc-heâ. Naêm con soâng nhö vaäy, tuøy thuaän vôùi bieån roäng, höôùng ñeán vôùi bieån roäng, saép tieán vaøo bieån roäng, giöõa chöøng khoâng coù naêng löïc naøo xoay chuyeån nhöõng doøng chaûy ñoù trôû veà laïi nôi ban ñaàu, hoaëc höôùng veà nôi khaùc, doøng chaûy ñoù quyeát ñònh luoân luoân chaûy vaøo bieån roäng. Theá ñeä nhaát phaùp cuõng laïi nhö vaäy, tuøy thuaän vôùi Ñeá-höôùng ñeán vôùi Ñeá-saép tieán vaøo Ñeá, ôû giöõa hai beân, khoâng cho pheùp coù theå khôûi taâm khoâng töông töï, khieán cho khoâng coù theå tieán vaøo hieän quaùn Thaùnh ñeá. Hoûi: Thí duï tröôùc vaø thí duï naøy, coù gì sai bieät? Vaû laïi, thí duï tröôùc ñoái vôùi nghóa, coù gì khoâng saùng toø maø laïi caàn phaûi noùi thí duï thöù hai? ñaùp: Coù ngöôøi noùi: Hai thí duï ñoái vôùi nghóa thì khoâng coù gì khaùc bieät, vì muoán laøm cho nghóa lyù ñaõ bieåu hieän cuûa thí duï tröôùc caøng trôû neân roõ raøng hôn, cho neân noùi thí duï naøy. Coù ngöôøi noùi: Hai thí duï cuõng coù sai bieät, thí duï tröôùc laø ngaên chaën söï vieäc khoâng ñuùng nhö lyù, thí duï sau laø bieåu hieän söï vieäc ñuùng nhö lyù. Laïi nöõa, tröôùc duøng noäi phaàn ñaày ñuû

laøm thí duï, sau duøng ngoaïi phaàn ñaày ñuû laøm thí duï, laïi nöõa, thí duï tröôùc laø ngaên chaën noäi phaàn gaây khoù deã, thí duï sau laø ngaên chaën ngoaïi phaàn gaây khoù deã. Nhö naêm con soâng lôùn chaûy vaøo bieån roäng, khoâng coù naêng löïc naøo xoay ñöôïc noù trôû veà laïi nôi ban ñaàu, nghóa laø laøm cho quay laïi chaûy vaøo hoà khoâng coù gì noùng naûy khoå sôû; khoâng coù naêng löïc naøo chuyeån ñöôïc noù höôùng veà nôi khaùc, nghóa laø laøm cho chaûy veà neân beân hoaëc laø traùi-hoaëc laø phaûi. Xoay chuyeån trong thí duï tröôùc, theo ñaây neân bieát.

Naêm con soâng lôùn kia luùc chöa tieán vaøo bieån, coù theå coù söùc maïnh naøo laøm cho khoâng tieán vaøo bieån hay khoâng? Khoâng coù söï vieäc nhö vaäy. Giaû söû coù ngöôøi hoaëc duøng thaàn löïc, hoaëc duøng chuù thuaät, hoaëc duøng caùc vò thuoác, khieán cho ñeán ñöôïc nôi ban ñaàu, thì coù theå coù söï vieäc naøy. Nhöng töø Theá ñeä nhaát phaùp chöa ñeán ñöôïc Khoå phaùp trí nhaãn, ôû giöõa hai beân coù theå khôûi taâm khoâng töông töï, laøm cho khoâng coù theå tieán vaøo ñöôïc hieän quaùn Thaùnh ñeá, thì ñieàu naøy laø voâ lyù. Luùc Toân giaû soaïn ra luaän Phaùt Trí naøy, laø ôû taïi phöông Ñoâng, cho neân daãn chöùng theo phöông Ñoâng, moïi ngöôøi cuøng thaáy roõ raøng, naêm con soâng laøm thí duï, nhöng thaät ra thì ôû trong Thieäm Boä chaâu naøy coù boán con soâng lôùn, moãi con soâng coù boán con soâng nhoû laøm quyeán thuoäc, tuøy theo phöông höôùng cuûa mình maø chaûy vaøo bieån roäng. Nghóa laø ngay trong Thieäm Boä chaâu naøy coù neân hoà lôùn teân goïi laø Voâ Nhieät Naõo, ban ñaàu chæ töø hoà aáy phaùt xuaát boán con soâng lôùn: 1. Teân goïi Caêng-giaø. 2. Teân goïi Tín ñoä. 3. Teân goïi Phöôïc soâ. 4. Teân goïi Tö ña. Thöù nhaát laø soâng Caêng-giaø, töø mieäng voi vaøng ôû phía Ñoâng cuûa hoà chaûy ra, voøng quanh veà beân phaûi cuûa hoà neân voøng roài chaûy vaøo bieån phía Ñoâng. Thöù hai laø soâng Tín ñoä, töø mieäng traâu baïc ôû phía Nam cuûa hoà chaûy ra, voøng quanh veà beân phaûi cuûa hoà neân voøng roài chaûy vaøo bieån phía Nam. Thöù ba laø soâng Phöôïc soâ, töø mieäng ngöïa Pheä löu ly ôû phía Taây cuûa hoà chaûy ra, voøng quanh veà beân phaûi cuûa hoà neân voøng roài chaûy vaøo bieån phía Taây. Thöù tö laø soâng Tö ña, töø mieäng sö töû Pha chi ca ôû phía Baéc cuûa hoà chaûy ra, voøng quanh veà beân phaûi cuûa hoà neân voøng roài chaûy vaøo bieån phía Baéc. Soâng lôùn Caêng-giaø coù boán soâng quyeán thuoäc: 1. Teân goïi Dieâm-maãu-na. 2. Teân goïi Taùt-laïc-du. 3. Teân goïi A-thò-la-phieät-ñeå. 4. Teân goïi Maïc-heâ. Soâng lôùn Tín ñoä coù boán soâng quyeán thuoäc: 1. Teân goïi Tyø-phaû-xa. 2. Teân goïi AÙi-la-phieät-ñeå. 3. Teân goïi Thieát-ñaùn-ñoà-loâ. 4. Teân goïi Tyø-ñaùn-baø-ña. Soâng lôùn Phöôïc soâ coù soâng quyeán thuoäc: 1. Teân goïi Phieät-si-noâ.

2. Teân goïi Pheä-ñaùn-si-ni. 3. Teân goïi Phoøng xa. 4. Teân goïi Khuaát-uaån-baø. Soâng lôùn Tö ña coù boán soâng quyeán thuoäc: 1. Teân goïi Taùt leâ. 2. Teân goïi Tò ma. 3. Teân goïi Naïi ñòa. 4. Teân goïi Dieän quang. Nhö vaäy taïm thôøi noùi laø coù boán con soâng lôùn. Nhöng boán con soâng lôùn, moãi neân soâng lôùn ñeàu coù naêm traêm soâng quyeán thuoäc, hôïp taát caû laïi goàm coù hai ngaøn leû boán con soâng, tuøy theo phöông höôùng cuûa mình maø chaûy vaøo bieån roäng. Nhö vaäy

ñaõ noùi hai ngaøn leû boán con soâng trong luùc chöa tieán vaøo bieån roäng, coù theå söùc maïnh naøo laøm cho khoâng tieán vaøo bieån hay khoâng, thì khoâng coù söï vieäc nhö vaäy. Giaû söû coù ngöôøi hoaëc duøng thaàn löïc, hoaëc duøng chuù thuaät, cho ñeán noùi roäng khieán cho khoâng coù theå tieán vaøo hieän quaùn Thaùnh ñeá, thì ñieàu naøy laø voâ lyù. Laïi nöõa, Theá ñeä nhaát phaùp cuøng vôùi Khoå phaùp trí nhaãn laøm ñaúng voâ giaùn duyeân, thì khoâng coù neân phaùp naøo nhanh choùng xoay chuyeån vöôït quaù taâm aáy ñöôïc, coù theå ngay luùc baáy giôø coù theå gaây ra chöôùng ngaïi laøm cho khoâng tieán vaøo ñöôïc hieän quaùn Thaùnh ñeá. Vì vaäy phaùp naøy laø quyeát ñònh khoâng lui suït. Vaën hoûi veà "Laïi nöõa" trong naøy thì giaûi thích nhö tröôùc ñaây, nghóa laø vaên tröôùc ñaây chæ laø phöông tieän luaän veà ñaïo khai thoâng, töø tröôùc ñeán sau, nay ñaõ noùi chính laø caên baûn luaän veà ñaïo ngaên chaën laøm cho maát ñi, cho neân thuaän theo noùi "Laïi nöõa" vaø "Nhö vaên naøy noùi". YÙ trong naøy noùi: Theá ñeä nhaát phaùp cuøng vôùi Khoå phaùp trí nhaãn laøm ñaúng voâ giaùn duyeân, phaùp naøy ôû phaàn vò ñang dieät maø daãn ñeán quaû-mang laïi quaû (Thuû quaû vaø döõ quaû), Khoå phaùp trí nhaãn kia tieáp theo chaéc chaén hieän tieàn. Neáu phaùp naøy cuøng vôùi phaùp kia laøm ñaúng voâ giaùn duyeân, trong phaàn vò ñang dieät maø daãn ñeán quaû-mang laïi quaû, thì hoaëc laø phaùp-hoaëc höõu tình-hoaëc chuù thuaät, hoaëc laø caùc vò thuoác-hoaëc Phaät-hoaëc Ñoäc giaùc, hoaëc caùc Thanh vaên ñeán bôø beân kia..., maø coù theå laøm chöôùng ngaïi, khieán cho nieäm thöù hai khoâng theå naøo hieän tieàn, thì ñieàu naøy laø voâ lyù. Trong naøy ñaõ noùi: khoâng coù neân phaùp naøo nhanh choùng xoay chuyeån vöôït quaù taâm, thì neân bieát chính laø taâm töông öng vôùi Khoå phaùp trí nhaãn, taâm naøy chaéc chaén nhanh choùng hieän tieàn bôûi vì khoâng coù phaùp naøo nhanh choùng xoay chuyeån vöôït quaù taâm naøy. Nhö Ñöùc Theá toân noùi: "Tyø kheo neân bieát! Ta khoâng thaáy neân phaùp naøo nhanh choùng xoay chuyeån gioáng nhö taâm, cho ñeán noùi roäng." Vaên kinh

aáy, nhö trong chöông Ñònh uaån sau naøy seõ phaân bieät roäng ra. Bôûi vì Ñöùc Phaät noùi taân nhanh choùng xoay chuyeån vöôït qua phaùp khaùc, cho neân Theá ñeä nhaát phaùp khoâng giaùn ñoaïn trong saùt-na, Khoå phaùp trí nhaãn chaéc chaén hieän ôû tröôùc maét, do ñoù phaùp naøy quyeát ñònh khoâng lui suït. ÔÛ trong nghóa naøy laïi coù phaân bieät. Hoûi: Vì sao Theá ñeä nhaát phaùp phaùp chaéc chaén khoâng lui suït? Ñaùp: Bôûi vì gia haïnh roäng lôùn, an truù ñaày ñuû vöõng chaéc. Gia haïnh roäng lôùn, nghóa laø phaùp aáy ñaû quen vôùi Thí-Giôùi, Vaên-Tö-Tu ñaõ thaønh töïu toát ñeïp, taát caû ñem hoài höôùng cho giaûi thoaùt Nieát-baøn maø taâm khoâng coù gí ñaém tröôùc. Thí chính laø boá thí vôùi taâm trang nghieâm. Giôùi töùc laø giôùi bieät giaûi thoaùt. Vaên ñaõ thaønh töïu, nghóa laø quyeát ñònh choïn vaên nghóa ñoái vôùi Thaùnh giaùo. Tö ñaõ thaønh töïu, nghóa laø quaùn baát tònh-giöõ yù nieäm baèng hôi thôû, nieäm truù-quaùn ba nghóa vaø baûy xöù thieän. Tu ñaõ thaønh töïu, nghóa laø Noaõn-Ñaûnh vaø Nhaãn baäc Haï-baäc Trung. An truù ñaày ñuû vaø vöõng chaéc, nghóa laø Nhaãn taêng thöôïng. Bôûi vì Theá ñeä nhaát phaùp coù gia haïnh roäng lôùn vaø an truù ñaày ñuû vöõng chaéc,

cho neân chaéc chaén khoâng lui suït. Laïi nöõa, bôûi vì phaùp naøy veà sau chöùng toaøn boä do kieán maø ñoaïn ñoaïn cuûa ba coõi, chöù khoâng phaûi laø ñoái vôùi ba coõi do kieán maø ñoaïn ñoaïn coù trôû laïi lui suït, vì vaäy cho neân khoâng lui suït. Laïi nöõa, bôûi vì phaùp naøy veà sau chöùng toaøn boä do kieán maø ñoaïn ñoaïn ôû coõi Phi töôûng phi phi töôûng, chöù khoâng phaûi laø ñoái vôùi coõi Phi töôûng phi phi töôûng do kieán maø ñoaïn ñoaïn coù trôû laïi lui suït, vì vaäy cho neân khoâng lui suït. Laïi nöõa, bôûi vì phaùp naøy veà sau chaéc chaén phaùt khôûi Nhaãn trí, khoâng phaûi laø ñoái vôùi Nhaãn trí coù trôû laïi lui suït, vì vaäy cho neân khoâng lui suït. Laïi nöõa, bôûi vì phaùp naøy veà sau chaéc chaén phaùt khôûi kieán ñaïo, laáy kieán ñaïo laøm nôi traán giöõ quan troïng, quyeát ñònh khoâng coù lui suït ñoái vôùi kieán ñaïo, vì vaäy cho neân khoâng lui suït. Hoûi: Döïa vaøo luaän maø sinh ra luaän, vì sao kieán ñaïo chaéc chaén khoâng lui suït? Ñaùp: Bôûi vì luùc aáy kieán ñaïo laø ñaïo nhanh choùng chöù khoâng coù ñaïo laøm khoù deã, khoâng phaûi laø ñaïo phaùt khôûi nöûa chöøng, vì vaäy cho neân khoâng lui suït. Laïi nöõa, bôûi vì haønh giaû luùc aáy rôi vaøo kieán ñaïo, Ñaïi phaùp chaûy nhanh laøm cho troâi giaït theo doøng chaûy xieát, khoâng cho pheùp coù theå luøi laïi, taâm aáy chaäm chaïp thì môùi coù theå luøi laïi. Nhö ngöôøi rôi vaøo doøng chaûy cuoàn cuoän giöõa khe nuùi, bò doøng chaûy cuoán troâi khoâng coù theå taïm thôøi döøng laïi, haønh giaû cuõng nhö vaäy cho neân khoâng lui suït. Laïi nöõa, lui suït thì khôûi leân nhieàu phieàn naõo hieän tieàn, luùc truù trong kieán ñaïo voâ phuù voâ kyù, thì taâm thieän höõu laäu haõy coøn khoâng khôûi leân ñöôïc, huoáng hoà coù theå khôûi taâm phieàn naõo, vì vaäy cho neân khoâng

lui suït. Laïi nöõa, bôûi vì truù trong kieán ñaïo, cuoái cuøng chöùng ñöôïc do kieán maø ñoaïn ñoaïn ba coõi, khoâng phaûi laø ñoái vôùi kieán ñaõ ñoaïn ba coõi maø coù trôû laïi lui suït, vì vaäy cho neân khoâng lui suït. Laïi nöõa, bôûi vì truù trong kieán ñaïo, cuoái cuøng chöùng ñöôïc do kieán maø ñoaïn ñoaïn coõi Phi töôûng phi phi töôûng, khoâng phaûi laø ñoái vôùi kieán ñaõ ñoaïn ñoaïn coõi Phi töôûng phi phi töôûng maø coù trôû laïi lui suït, vì vaäy cho neân khoâng lui suït. Laïi nöõa, neáu töø kieán ñaïo maø coù trôû laïi lui suït, thì thuaän theo kieán ñeá roài trôû laïi khoâng kieán ñeá, thuaän theo ñaït ñöôïc quaû roài trôû laïi khoâng ñaït ñöôïc quaû, thuaän theo hieän quaùn roài trôû laïi khoâng hieän quaùn, thuaän theo tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh roài trôû laïi khoâng tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, thuaän theo thaønh Thaùnh giaû roài trôû laïi laøm dò sinh, thuaän theo truù trong Ñònh roài trôû laïi truù trong Baát ñònh tuï, chôù coù nhieàu sai laàm nhö vaäy! Vì vaäy cho neân kieán ñaïo quyeát ñònh khoâng lui suït. Coù ngöôøi noùi nhö vaäy: Bôûi vì thieän caên naøy chæ coù neân saùt-na thì khoâng coøn coù theå lui suït neân nöûa saùt-na ñöôïc, vì vaäy cho neân khoâng lui suït. Hoaëc coù ngöôøi noùi: Bôûi vì thieän caên naøy töïa nhö ñaïo voâ giaùn chöù khoâng phaûi laø truù trong ñaïo voâ giaùn coù theå coù lui suït, vì vaäy cho neân khoâng lui suït. Laïi coù ngöôøi noùi: Bôûi vì thieän caên naøy laø phaàn thuaän theo thuø thaéng, chöù khoâng phaûi laø truù trong phaàn thuaän theo thuø thaéng coù theå coù lui suït, vì vaäy cho neân khoâng lui suït. Nhöng maø coù ba loaïi thuaän theo phaàn quyeát traïch: 1. Phaàn thuaän theo lui suït. 2. Phaàn

thuaän theo an truù. 3. Phaàn thuaän theo thuø thaéng. Nghóa laø thuaän theo lui suït thì goïi laø phaàn thuaän theo lui suït. Neáu thuaän theo an truù thì goïi laø phaàn thuaän theo an truù. Neáu thuaän theo thuø thaéng thì goïi laø phaàn thuaän theo thuø thaéng. Noaõn coù ñuû ba loaïi, Ñaûnh cuõng coù ñuû ba loaïi. Coù ngöôøi noùi: Chæ coù hai, tröø ra phaàn thuaän theo an truù, bôûi vì phaàn vò cuûa Ñaûnh laø ôû giöõa tieán leân vaø lui suït. Nhaãn cuõng coù hai, tröø ra phaàn thuaän theo lui suït. Theá ñeä nhaát phaùp chæ thuaän theo phaàn thuø thaéng, cho neân phaàn vò naøy chaéc chaén khoâng coù lyù naøo lui suït. Hoûi: ba phaàn trong naøy, taát caû ñeàu laø thuoäc veà thieän caên thuaän theo phaàn quyeát traïch, cuøng vôùi boán phaàn ñaõ noùi trong chöông Ñònh uaån sau naøy, coù gì sai bieät? Ñaùp: Nôi döïa vaøo ñeàu khaùc nhau. Nghóa laø phaùp naøy chæ döïa vaøo tuøy thuaän vôùi kieán ñaïo, toaøn boä laäp thaønh neân loaïi thuaän theo phaàn quyeát traïch. ÔÛ trong nghóa rieâng bieät laïi taùch ra laøm ba loaïi. Trong chöông Ñònh uaån sau naøy, toaøn boä döïa vaøo höõu laäu do tu maø thaønh thieän,

kieán laäp boán phaàn: Neáu thuaän theo lui suït thì goïi laø phaàn thuaän theo lui suït, neáu thuaän theo an truù thì goïi laø phaàn thuaän theo an truù, neáu thuaän theo thaéng tieán thì goïi laø phaàn thuaän theo thaéng tieán, neáu thuaän theo Thaùnh ñaïo thì goïi laø laø phaàn thuaän theo quyeát traïch. Vì vaäy nôi döïa döïa vaøo cuûa hai beân ñeàu khaùc nhau. Hoûi: Coù theå coù Theá ñeä nhaát phaùp, duyeân vôùi phaùp coù sôû duyeân, duyeân vôùi phaùp khoâng coù sôû duyeân, duyeân vôùi phaùp coù sôû duyeân vaø cuõng duyeân vôùi phaùp khoâng coù sôû duyeân, khoâng duyeân vôùi phaùp coù sôû duyeân cuõng khoâng duyeân vôùi phaùp khoâng coù sôû duyeân chaêng? Ñaùp: Coù. Duyeân vôùi phaùp coù sôû duyeân, nghóa laø neáu Theá ñeä nhaát phaùp duyeân vôùi taâm-taâm sôû phaùp. Duyeân vôùi phaùp khoâng coù sôû duyeân, nghóa laø neáu Theá ñeä nhaát phaùp duyeân vôùi saéc-taâm baát töông öng haønh. Duyeân vôùi phaùp coù sôû duyeân cuõng duyeân vôùi phaùp khoâng coù sôû duyeân, nghóa laø neáu Theá ñeä nhaát phaùp duyeân vôùi taâm-taâm sôû phaùp vaø duyeân vôùi saéc-taâm baát töông öng haønh. Khoâng duyeân vôùi phaùp coù sôû duyeân cuõng khoâng duyeân vôùi phaùp khoâng coù sôû duyeân, nghóa laø Theá ñeä nhaát phaùp tuøy taâm chuyeån saéc vaø tuøy taâm chuyeån taâm baát töông öng haønh. Hoûi: Coù theå coù phaùp truù trong khoaûng neân saùt-na, ñang ñöôïc duyeân vôùi phaùp coù sôû duyeân, laø Theá ñeä nhaát phaùp phaùp chaêng? Duyeân vôùi phaùp khoâng coù sôû duyeân, laø Theá ñeä nhaát phaùp chaêng? Duyeân vôùi phaùp coù sôû duyeân cuõng duyeân vôùi phaùp khoâng coù sôû duyeân, laø Theá ñeä nhaát phaùp chaêng? Khoâng duyeân vôùi phaùp coù sôû duyeân cuõng khoâng duyeân vôùi phaùp khoâng coù sôû duyeân, laø Theá ñeä nhaát phaùp chaêng? Ñaùp: Coù, ñoù laø luùc truù trong Nhaãn taêng thöôïng, ñang ñöôïc boán caâu nhö ñaõ noùi ôû treân, laø Theá ñeä nhaát phaùp. Hoûi: Coù theå coù phaùp truù trong khoaûng neân saùt-na, ñang ñöôïc Theá ñeä nhaát phaùp maø khoâng phaûi laø sôû duyeân cuûa noù chaêng? Ñang ñöôïc sôû duyeân cuûa noù maø khoâng phaûi laø Theá ñeä nhaát phaùp chaêng? Ñang ñöôïc Theá ñeä

nhaát phaùp vaø sôû duyeân cuûa noù chaêng? Khoâng phaûi ñang ñöôïc Theá ñeä nhaát phaùp vaø sôû duyeân cuûa noù chaêng? Ñaùp: Coù, luùc truù trong Nhaãn taêng thöôïng. Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät veà ñieàu naøy taïm thôøi döïa vaøo vò trí ñònh, tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, luùc truù trong Nhaãn taêng thöôïng: 1. Ñang ñöôïc Theá ñeä nhaát phaùp maø khoâng phaûi laø sôû duyeân cuûa noù, nghóa laø Vò chí ñònh ñaõ thaâu nhieáp, trong Theá ñeä nhaát phaùp tröø ra duyeân ñang hieän taïi tröôùc maét ñaõ döïa vaøo Theá ñeä nhaát phaùp, caùc duyeân cuûa caûnh coøn laïi Theá ñeä nhaát phaùp. 2. Ñang ñöôïc sôû duyeân cuûa noù maø khoâng phaûi laø Theá ñeä nhaát

phaùp, nghóa laø naêm ñòa phía treân ñaõ thaâu nhieáp, trong Theá ñeä nhaát phaùp coù duyeân ñang hieän taïi tröôùc maét ñaõ döïa vaøo Theá ñeä nhaát phaùp. 3. Ñang ñöôïc Theá ñeä nhaát phaùp vaø sôû duyeân cuûa noù, nghóa laø Vò chí ñònh ñaõ thaâu nhieáp, trong Theá ñeä nhaát phaùp coù duyeân ñang hieän taïi tröôùc maét ñaõ döïa vaøo Theá ñeä nhaát phaùp. 4. Khoâng phaûi ñang ñöôïc Theá ñeä nhaát phaùp vaø sôû duyeân cuûa noù, nghóa laø naêm ñòa phía treân ñaõ thaâu nhieáp, trong Theá ñeä nhaát phaùp tröø ra duyeân ñang hieän taïi tröôùc maét ñaõ döïa vaøo Theá ñeä nhaát phaùp, caùc duyeân cuûa caûnh coøn laïi laø Theá ñeä nhaát phaùp. Nhö döïa vaøo Vò chí ñònh, tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, luùc truù trong Nhaãn taêng thöôïng, laøm thaønh boán caâu phaân bieät naøy; döïa vaøo naêm ñòa phía treân, tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, luùc truù trong Nhaãn taêng thöôïng, neân bieát cuõng nhö vaäy. Hoûi: Coù theå coù thaønh töïu Theá ñeä nhaát phaùp, maø khoâng thaønh töïu phaùp ly heä (lìa khoûi söï raøng buoäc) aáy ñöôïc chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät: 1. Thaønh töïu Theá ñeä nhaát phaùp maø khoâng thaønh töïu phaùp ly heä aáy ñöôïc, nghóa laø neáu döïa vaøo ñòa naøy, tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, thì luùc aáy chöa lìa nhieãm cuûa ñòa naøy. 2. Thaønh töïu phaùp ly heä aáy ñöôïc maø khoâng thaønh töïu Theá ñeä nhaát phaùp, nghóa laø neáu döïa vaøo ñòa naøy, tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, thì luùc aáy maïng chung sinh leân ñòa phía treân. 3. Thaønh töïu Theá ñeä nhaát phaùp cuõng thaønh töïu phaùp ly heä aáy ñöôïc, nghóa laø neáu döïa vaøo ñòa naøy tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, thì luùc aáy ñaõ lìa nhieãm cuûa coõi naøy maø khoâng maïng chung sinh leân ñòa phía treân. 4. Khoâng thaønh töïu Theá ñeä nhaát phaùp cuõng khoâng thaønh töïu phaùp ly heä aáy ñöôïc, nghóa laø neáu chöa coù naêng löïc tieán vaøo phaàn vò Chaùnh taùnh ly sinh, coù nôi khaùc döïa vaøo thì luùc aáy ñaït ñöôïc phaùp ly heä höõu laäu. Phaân bieät maø noùi nhö vaäy. Hoûi: Coù theå Thaùnh giaû thaønh töïu Theá ñeä nhaát phaùp, maø khoâng thaønh töïu phaùp ly heä aáy ñöôïc chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät: 1. Thaønh töïu Theá ñeä nhaát phaùp maø khoâng thaønh töïu phaùp ly heä aáy ñöôïc, nghóa laø neáu döïa vaøo ñòa naøy tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, thì luùc aáy chöa lìa nhieãm cuûa ñòa naøy. 2. Thaønh töïu phaùp ly heä aáy ñöôïc maø khoâng thaønh töïu Theá ñeä nhaát phaùp, nghóa laø neáu döïa vaøo ñòa naøy tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, thì luùc aáy maïng chung sinh leân ñòa phía treân theo thöù töï. 3. Thaønh töïu Theá ñeä nhaát phaùp cuõng

thaønh töïu phaùp ly heä aáy ñöôïc,

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 5 82

nghóa laø neáu döïa vaøo ñòa naøy tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, thì luùc aáy ñaõ lìa nhieãm cuûa ñòa naøy, khoâng maïng chung sinh leân ñòa phía treân. 4. Khoâng thaønh töïu Theá ñeä nhaát phaùp cuõng khoâng thaønh töïu phaùp ly heä aáy ñöôïc, nghóa laø neáu döïa vaøo ñòa naøy tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, thì luùc aáy maïng chung vöôït qua thöù töï leân ñòa phía treân, sinh leân caùc ñòa phía treân coøn laïi, coù nôi khaùc döïa vaøo taát caû Theá ñeä nhaát phaùp, vaø luùc aáy ñaït ñöôïc taát caû caùc phaùp ly heä. Phaân bieät maø noùi nhö vaäy. Hoûi: Coù theå coù thaønh töïu Theá ñeä nhaát phaùp maø khoâng thaønh töïu phaùp ly heä aáy ñöôïc chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät. Caâu thöù nhaát, nghóa laø neáu döïa vaøo Vò chí ñònh, hoaëc tónh löï thöù nhaát vaø tónh löï trung gian, tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, thì luùc aáy chöa lìa nhieãm cuûa tónh löï thöù nhaát. Caâu thöù hai, nghóa laø neáu döïa vaøo ñòa naøy tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, thì luùc aáy maïng chung sinh leân ñòa phía treân, neáu chöa ñaït ñöôïc Theá ñeä nhaát phaùp, thì sinh vaøo coõi Duïc-Saéc roài, lìa nhieãm cuûa tónh löï thöù nhaát, vaø sinh leân Khoâng voâ bieân xöù. Caâu thöù ba, nghóa laø neáu döïa vaøo ñòa naøy tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh roài, thì lìa nhieãm cuûa tónh löï thöù nhaát, khoâng maïng chung sinh leân ñòa phía treân. Caâu thöù tö, nghóa laø tröø ra caùc töôùng tröôùc. Trong naøy, Toân giaû phaân bieät baûy phaàn veà Theá ñeä nhaát phaùp, nghóa laø phaàn thöù nhaát theá naøo laø Theá ñeä nhaát phaùp, cho ñeán phaàn thöù baûy laø Theá ñeä nhaát phaùp neân noùi coù lui suït hay khoâng lui suït. Trong ñoù, ba phaàn tröôùc laø luaän veà caên baûn, boán phaàn sau laø döïa vaøo luaän maø sinh ra luaän. Theá ñeä nhaát phaùp döïa vaøo baûy phaàn naøy, phaân bieät bieåu hieän roõ raøng, thaät laø saùng toû. Theá naøo laø Ñaûnh, cho ñeán noùi roäng. Hoûi: Tröôùc heát caàn phaûi noùi veà Noaõn, sau môùi noùi veà Ñaûnh, ôû ñaây tröôùc heát noùi ñeán Ñaûnh laø nhö theá naøo? Ñaùp: Nhö tröôùc ñaõ noùi, trong naøy noùi ngöôïc laïi vôùi thöù töï caùc phaùp tònh nhieãm trong thaân dò sinh, cho neân tröôùc noùi veà Ñaûnh, sau môùi noùi ñeán Noaõn. Hoûi: Neáu vaäy thì trong naøy neân tröôùc tieân noùi veà Nhaãn, taïi sao ôû ñaây laïi vöôït qua maø noùi veà Ñaûnh vaäy? Ñaùp: Tröôùc ñaõ noùi veà Nhaãn maø khoâng hieån baøy roõ raøng, nghóa laø tröôùc ñaõ noùi neáu ñaûm nhaän ñöôïc, thì tröôùc tieân thuaän theo khoâng phaûi laø Theá ñeä nhaát phaùp, sau ñoù môùi laø Theá ñeä nhaát phaùp. Tröôùc aáy laø gì? Ñoù laø Nhaãn taêng thöôïng. Ñaõ noùi Nhaãn roài, cho neân baây giôø noùi veà Ñaûnh. Hoûi: Taïi sao Toân giaû laïi che kín töôùng noùi veà Nhaãn, maø khoâng

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 5 83

hieån baøy roõ raøng noùi roäng veà Nhaãn vaäy? Ñaùp: Cuõng thuaän theo hieån baøy roõ raøng noùi roäng veà töôùng cuûa Nhaãn, ñoù laø theá naøo laø Nhaãn, taïi sao goïi laø Nhaãn, Nhaãn neân noùi heä thuoäc coõi naøo, vaø döïa vaøo luaän maø sinh ra luaän, ñeàu caàn phaûi noùi roäng ra. Hoûi: Nhöng maø khoâng noùi ñeán, laø coù yù gì chaêng? Ñaùp: Laø ngöôøi luaän coù yù muoán nhö vaäy, nghóa laø ngöôøi

soaïn luaän tuøy theo yù muoán cuûa mình, hoaëc laø bieåu hieän-hoaëc aån kín, hoaëc môû roäng-hoaëc toùm löôïc maø soaïn ra luaän naøy, khoâng caàn phaûi ñöa ra vaën hoûi. Trong naøy, Toân giaû hieån baøy roõ raøng noùi roäng veà Theá ñeä nhaát phaùp, aån kín maø noùi löôïc veà Nhaãn, ñoái vôùi Ñaûnh vaø Noaõn bieåu hieän toùm löôïc maø noùi. Coù Sö khaùc noùi: Neáu trong kinh bieåu hieän roõ raøng maø noùi, thì ôû ñaây Toân giaû laøm saùng toû roõ raøng maø noùi, Nhaãn ôû trong kinh khoâng noùi roõ raøng, cho neân ôû ñaây che kín töôùng maø noùi. Hoûi: Haù khoâng phaûi trong kinh noùi roõ raøng veà Nhaãn hay sao? Nhö Ñöùc Theá Toân noùi: “Neáu coù neân loaïi chuùng sinh coù saún saùu phaùp, thì ôû trong phaùp hieän taïi, chaéc chaén khoâng coù theå lìa xa phieàn naõo ñöôïc, ôû trong caùc phaùp khoâng coù theå phaùt sinh phaùp nhaõn thanh tònh. Sao noùi laø saùu phaùp? Ñaùp: Ñoù laø: 1. Khoâng thích nghe phaùp. 2. Tuy nghe thuyeát phaùp maø khoâng laéng tai ñeå nghe. 3. Tuy laéng tai nghe maø taâm khoâng an truù thöïc haønh theo giaùo phaùp. 4. Ñoái vôùi thieän phaùp chöa chöùng khoâng chòu khoù caàu chöùng. 5. Ñoái vôùi thieän phaùp ñaõ chöùng khoâng chòu khoù giöõ gìn. 6. Khoâng thaønh töïu thuaän vôùi Nhaãn. Neân bieát phaåm loaïi thanh tònh traùi ngöôïc nhau vôùi ñieàu naøy.” Hoûi: Nhaãn ôû kinh naøy ñaõ noùi roõ raøng deã thaáy, taïi sao Toân giaû che kín töôùng maø noùi vaäy? Ñaùp: Ñieàu aáy noùi nhö vaäy, trong kinh tuy noùi thuaän vôùi Nhaãn, maø khoâng noùi thuaän vôùi Nhaãn cuûa Ñeá, cho neân khoâng phaûi laø noùi roõ raøng. Hoûi: Thuaän vôùi Nhaãn vaø thuaän vôùi Nhaãn cuûa Ñeá, coù gì sai bieät? Ñaùp: Nghóa khoâng coù gì khaùc nhau, neân bieát raèng caùch noùi tröôùc laø hôïp lyù. Hoûi: Döïa vaøo luaän maø sinh ra luaän, taïi sao chæ coù Nhaãn naøy goïi laø thuaän vôùi Ñeá, chöù khoâng phaûi laø Noaõn-Ñaûnh? Ñaùp: Cuõng caàn phaûi noùi ñeán thuaän vôùi Noaõn cuûa Ñeá-thuaän vôùi Ñaûnh cuûa Ñeá, nhöng maø khoâng noùi ñeán, thì neân bieát raèng ñaây laø coù

caùch noùi khaùc, bôûi vì nghóa ñeàu coù. Laïi nöõa, noùi thuaän vôùi Ñeá, nghóa laø heát söùc tuøy thuaän vôùi Thaùnh ñeá hieän quaùn, Nhaãn heát söùc tuøy thuaän vôùi Thaùnh ñeá hieän quaùn, Noaõn vaø Ñaûnh thì khoâng nhö vaäy, cho neân chæ noùi ñeán Nhaãn. Laïi nöõa, Nhaãn saùt beân caïnh Kieán ñaïo, Noaõn vaø Ñaûnh thì khoâng nhö vaäy. Laïi nöõa, Nhaãn vaø Kieán ñaïo töông töï nhau, Noaõn-ñaûnh thì khoâng nhö vaäy, nghóa laø phaàn vò Kieán ñaïo chæ coù phaùp nieäm truù luoân luoân hieän taïi tröôùc maét, phaàn vò Nhaãn cuõng nhö vaäy; Noaõn vaø Ñaûnh thì khoâng nhö vaäy, nghóa laø hai phaùp kia ôû phaàn vò ban ñaàu tuy chæ khôûi leân phaùp nieäm truù, maø phaàn vò tieán leân theâm cuõng coù theå khôûi leân ba nieäm truù coøn laïi. Laïi nöõa, phaàn vò Nhaãn chaéc chaén coù yù thích khoâng rôøi khoûi maø höôùng veà tieán vaøo Thaùnh ñaïo, Noaõn vaø Ñaûnh thì khoâng nhö vaäy. Laïi nöõa, haønh giaû tu quaùn, ôû trong phaàn vò Nhaãn thích quaùn rieâng bieät veà Ñeá, ôû trong phaàn vò Ñaûnh thích quaùn rieâng bieät veà Ñaûo, ôû trong phaàn vò Noaõn thích quaùn rieâng bieät veà uaån. Laïi nöõa, Noaõn ngaên laïi ngu si baäc Haï duyeân vôùi Ñeá, Ñaûnh ngaên laïi ngu si baäc Trung duyeân vôùi Ñeá, Nhaãn ngaên laïi ngu si baäc Thöôïng duyeân vôùi Ñeá. Laïi nöõa, Noaõn ngaên chaën

ngu si thoâ thieån duyeân vôùi Ñeá, Ñaûnh ngaên chaën ngu si trung bình duyeân vôùi Ñeá, Nhaãn ngaên chaën ngu si vi teá duyeân vôùi Ñeá. Laïi nöõa, Noaõn khôûi leân saùng suoát baäc haï duyeân vôùi Ñeá, Ñaûnh khôûi leân saùng suoát baäc Trung duyeân vôùi Ñeá, Nhaãn khôûi leân saùng suoát baäc Thöôïng duyeân vôùi Ñeá. Laïi nöõa, Noaõn khôûi leân saùng suoát thoâ thieån duyeân vôùi Ñeá, Ñaûnh khôûi leân saùng suoát trung bình duyeân vôùi Ñeá, Nhaãn khôûi leân saùng suoát vi teá duyeân vôùi Ñeá. Laïi nöõa, Noaõn coù ñöôïc nieàm tin baäc haï duyeân vôùi Ñeá, Ñaûnh coù ñöôïc nieàm tin baäc Trung duyeân vôùi Ñeá, Nhaãn coù ñöôïc nieàm tin baäc Thöôïng duyeân vôùi Ñeá. Laïi nöõa, Noaõn coù ñöôïc nieàm tin thoâ thieån duyeân vôùi Ñeá, Ñaûnh coù ñöôïc nieàm tin trung bình duyeân vôùi Ñeá, Nhaãn coù ñöôïc nieàm tin vi teá duyeân vôùi Ñeá. Laïi nöõa, Noaõn khôûi leân saùng suoát baäc Haï duyeân vôùi Ñeá, Ñaûnh khôûi leân saùng suoát baäc Trung duyeân vôùi Ñeá, Nhaãn khôûi leân saùng suoát baäc Thöôïng duyeân vôùi Ñeá. Laïi nöõa, Noaõn khôûi leân saùng suoát thoâ thieån duyeân vôùi Ñeá, Ñaûnh khôûi leân saùng suoát trung bình duyeân vôùi Ñeá, Nhaãn khôûi leân saùng suoát vi teá duyeân vôùi Ñeá. Laïi nöõa, Noaõn coù ñöôïc nieàm tin baäc Haï duyeân vôùi Ñeá, Ñaûnh coù ñöôïc nieàm tin baäc Trung duyeân vôùi Ñeá, Nhaãn coù ñöôïc nieàm tin baäc Thöôïng duyeân vôùi Ñeá. Laïi nöõa, Noaõn coù ñöôïc nieàm tin thoâ thieån duyeân vôùi Ñeá, Ñaûnh coù ñöôïc nieàm tin trung bình duyeân vôùi Ñeá, Nhaãn coù ñöôïc nieàm tin vi teá duyeân vôùi Ñeá. Laïi nöõa, bôûi vì trong phaàn vò Nhaãn, coù luùc duøng möôøi saùu haønh töôùng maø quaùn saùt Thaùnh ñeá, coù luùc duøng möôøi hai haønh töôùng maø quaùn

saùt Thaùnh ñeá, coù luùc duøng taùm haønh töôùng maø quaùn saùt Thaùnh ñeá, coù luùc duøng boán haønh töôùng maø quaùn saùt Thaùnh ñeá; trong phaàn vò Noaõn- Ñaûnh, chæ duøng möôøi saùu haønh töôùng maø quaùn saùt Thaùnh ñeá. Laïi nöõa, bôûi vì trong phaàn vò Nhaãn khoâng coù taùc yù xen taïp, nhöng trong phaàn vò Noaõn- Ñaûnh thì coù taùc yù xen taïp. Nghóa laø trong phaàn vò Noaõn-Ñaûnh, lieân tuïc nhieàu laàn khôûi leân thieän taâm coõi Duïc quaùn veà khoå cuûa coõi Duïc, laøm cho xen taïp roài, laïi coù theå daãn daét thieän caên naøy hieän tieàn, phaàn vò Nhaãn thì khoâng nhö vaäy. Laïi nöõa, bôûi vì trong phaàn vò Nhaãn chæ taùc yù rieâng bieät- quaùn caùc Ñeá rieâng bieät, trong phaàn vò Noaõn-Ñaûnh thì khoâng nhö vaäy, nghóa laø phaàn vò Noaõn-Ñaûnh tuy taùc yù rieâng bieät maø quaùn caùc Ñeá rieâng bieät; nhöng ôû trung gian laïi tu toaøn boä caùc haønh töôùng-quaùn toaøn boä caùc Ñeá, nghóa laø quaùn toaøn boä caùc phaùp höõu laäu ñeàu laø khoå, quaùn taát caû caùc haønh ñeàu laø voâ thöôøng, quaùn taát caû caùc phaùp ñeàu laø Khoâng-Voâ ngaõ, chæ coù quaùn Nieát-baøn laø tòch tónh chaân thaät. Laïi nöõa, bôûi vì trong phaàn vò Nhaãn coù thôøi gian noái tieáp nhau maø coù neân saùt-na quaùn veà Thaùnh ñeá; trong phaàn vò Noaõn-Ñaûnh chæ coù noái tieáp nhau quaùn veà Thaùnh ñeá. Laïi nöõa, bôûi vì trong phaàn vò Nhaãn daàn daàn löôït qua quaùn veà Ñeá, cuoái cuøng coù theå tuøy thuaän höôùng ñeán vôùi Nieát-baøn, nhö ñi ñeán phöông khaùc laáy nhieàu ñeå ñoåi ít; trong phaàn vò Noaõn-Ñaûnh thì khoâng nhö vaäy. Bôûi vì caùc loaïi nhaân duyeân nhö vaäy, cho neân Nhaãn goïi laø

thuaän vôùi Ñeá, Noaõn vaø Ñaûnh thì khoâng nhö vaäy. Hoûi: Theá ñeä nhaát phaùp taïi sao khoâng thaønh laäp teân goïi thuaän vôùi Ñeá? Ñaùp: Tuy raèng phaàn vò naøy taát caû ñeàu laø thuø thaéng, nhöng khoâng quaùn saùt taát caû ñoái vôùi boán Ñeá, cho neân khoâng thaønh laäp teân goïi thuaän vôùi Ñeá. Hoûi: Nhaãn laø bao nhieâu nieäm truù? Ñaùp: Hieän taïi chæ coù neân, xen laãn duyeân vôùi phaùp nieäm truù; vò lai coù ñuû boán gioáng nhö Kieán ñaïo. Hoûi: Nhaãn laøm bao nhieâu duyeân? Ñaùp: Laøm boán duyeân, ñoù laø nhaân duyeân-ñaúng voâ giaùn duyeân-sôû duyeân duyeân vaø taêng thöôïng duyeân. Laøm nhaân duyeân, nghóa laø cuøng vôùi noù töông öng ñeàu coù caùc phaùp ñoàng loaïi laøm nhaân duyeân. Laøm ñaúng voâ giaùn duyeân, nghóa laø cuøng vôùi Theá ñeä nhaát phaùp laøm ñaúng voâ giaùn duyeân. Laøm sôû duyeân duyeân. Laøm taêng thöôïng duyeân, nghóa laø tröø ra töï taùnh, cuøng vôùi taát caû caùc phaùp höõu vi khaùc laøm taêng thöôïng duyeân. Hoûi: Nhaãn coù maáy duyeân? Ñaùp: Coù boán duyeân. Coù nhaân duyeân, nghóa laø phaùp naøy töông

öng ñeàu coù phaùp ñoàng loaïi. Coù ñaúng voâ giaùn duyeân, nghóa laø ñaõ phaùt sinh Ñaûnh phaùp. Coù sôû duyeân duyeân, nghóa laø boán Thaùnh ñeá. Coù Taêng thöôïng duyeân nghóa laø tröø ra töï taùnh, coøn laïi taát caû phaùp. Hoûi: Nhaãn neân noùi laø heä thuoäc coõi naøo? Ñaùp: Neân noùi laø chæ heä thuoäc coõi Saéc. Hoûi: Nhaãn neân noùi laø coù taàm-coù töù, khoâng coù taàm-chæ coù töù hay laø khoâng coù taàm-khoâng coù töù? Ñaùp: Neân noùi caû ba loaïi. Hoûi: Nhaãn neân noùi laø töông öng vôùi Laïc caên, töông öng vôùi Hyû caên hay laø töông öng vôùi Xaõ caên? Ñaùp: Neân noùi laø töông öng vôùi ba caên. Hoûi: Nhaãn neân noùi laø neân taâm hay nhieàu taâm? Ñaùp: Neân noùi laø hoaëc nhieàu taâm-hoaëc neân taâm, bôûi vì Nhaãn taêng thöôïng trong neân saùt-na. Hoûi: Nhaãn neân noùi laø lui suït hay laø khoâng lui suït? Ñaùp: Neân noùi laø khoâng lui suït. Nhöõng nghóa nhö vaäy, döïa theo tröôùc ñaõ noùi veà Theá ñeä nhaát phaùp, nhö lyù caàn phaûi bieát! Hoûi: Duyeân vaøo Nhaãn cuûa Ñeá naøo sau ñoù môùi tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi nhö vaäy: Duyeân vaøo Nhaãn cuûa Ñaïo ñeá sau ñoù môùi tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh. Hoûi: Neáu nhö vaäy sao noùi laø haønh töôùng sôû duyeân, khoâng trôû thaønh traùi ngöôïc? Neáu nhö traùi ngöôïc, thì taïi sao khoâng cuøng tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh maø laïi gaây ra khoù deã? Ñaùp: Ñaây laø ñoái vôùi haønh töôùng sôû duyeân, tuy coù traùi ngöôïc, nhöng maø ñoái vôùi tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh thì khoâng gaây ra khoù deã. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì ñaõ luyeän taäp thaønh thoùi quen, nghóa laø haønh giaû tu taäp ñoái vôùi söï luyeän taäp thaønh thoùi quen naøy ñaõ trôû thaønh con ñöôøng töï taïi hieän tieàn. Nhö trong Kieán ñaïo, duyeân vaøo Nhaãn trí cuûa coõi Duïc, sau ñoù duyeân vaøo Nhaãn trí cuûa Höõu Ñaûnh hieän taïi tröôùc maét; duyeân vaøo Nhaãn trí cuûa Höõu Ñaûnh, sau ñoù duyeân vaøo Nhaãn trí cuûa coõi Duïc hieän taïi tröôùc maét; duyeân vaøo haønh töôùng cuûa khoå ñeá, sau ñoù duyeân vaøo haønh töôùng cuûa Taäp ñeá hieän taïi tröôùc maét; duyeân vaøo haønh töôùng cuûa Taäp ñeá, sau ñoù duyeân vaøo haønh töôùng cuûa Dieät ñeá hieän taïi tröôùc maét. Nhöõng haønh töôùng sôû

duyeân naøy tuy coù traùi ngöôïc, nhöng khoâng gaây ra khoù deã ñoái vôùi hieän quaùn, bôûi vì ñaõ luyeän taäp thaønh thoùi quen cho neân Nhaãn naøy cuõng nhö vaäy. Neáu noùi nhö vaäy thì duyeân vaøo Nhaãn cuûa Ñaïo ñeá, sau ñoù tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, seõ coù ba taâm. Cuøng neân sôû duyeân vaø cuøng

neân haønh töôùng, ñoù laø Theá ñeä nhaát phaùp vaø Khoå phaùp trí nhaãn, khoå phaùp trí töông öng vôùi hai taâm. Cuøng neân haønh töôùng nhöng khoâng cuøng neân sôû duyeân, ñoù laø khoå loaïi trí nhaãn, Khoå loaïi trí töông öng vôùi hai taâm. Cuøng neân sôû duyeân nhöng khoâng cuøng neân haønh töôùng, ñoù laø Taäp phaùp trí nhaãn, Taäp phaùp trí töông öng vôùi taâm coøn laïi, khoâng cuøng sôû duyeân vaø khoâng cuøng neân haønh töôùng. Noùi nhö vaäy laø duyeân vaøo Nhaãn cuûa khoå ñeá, sau ñoù tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì ñaïo laø thieän caên voâ laäu, coù theá maïnh to lôùn, tuy sôû duyeân vaø haønh töôùng coù traùi ngöôïc, nhöng khoâng gaây ra khoù deã ñoái vôùi hieän quaùn. Nhaãn laø thieän caên höõu laäu, khoâng coù theá maïnh to lôùn, neáu sôû duyeân vaø haønh töôùng coù traùi ngöôïc, thì ñoái vôùi luùc tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh seõ gaây ra khoù deã. Vì vaäy haønh giaû tu taäp truù trong phaàn vò Nhaãn, vôùi sôû duyeân vaø haønh töôùng tröôùc môû roäng- sau löôïc bôùt, töø ñoù coù theå tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh. Nghóa laø tröôùc kia duøng boán haønh töôùng quaùn veà khoå coõi Duïc, sau ñoù duøng boán haønh töôùng quaùn veà khoå coõi Saéc-Voâ saéc; tieáp ñoù duøng boán haønh töôùng quaùn veà nhaân cuûa caùc haønh coõi Duïc, tieáp ñoù duøng boán haønh töôùng quaùn veà nhaân cuûa caùc haønh coõi Saéc-Voâ saéc; tieáp theo duøng boán haønh töôùng quaùn veà dieät cuûa caùc haønh coõi Duïc, tieáp theo duøng boán haønh töôùng quaùn veà dieät cuûa caùc haønh coõi Saéc-Voâ saéc; tieáp ñeán duøng boán haønh töôùng quaùn veà ñaïo cuûa caùc haønh coõi Duïc, sau ñoù duøng boán haønh töôùng quaùn veà ñaïo cuûa caùc haønh coõi Saéc-Voâ saéc. ñaày ñuû nhö vaäy goïi laø Nhaãn baäc Haï. Töø ñaây veà sau daàn daàn löôïc bôùt, nghóa laø laïi duøng boán haønh töôùng, tröôùc tieân quaùn veà khoå cuûa coõi Duïc, sau ñoù quaùn veà khoå cuûa coõi Saéc-Voâ saéc, cho ñeán cuoái cuøng quaùn veà ñaïo cuûa caùc haønh coõi Duïc, laàn laàn giaûm boû quaùn veà ñaïo cuûa caùc haønh coõi Saéc-Voâ saéc. laïi duøng boán haønh töôùng, tröôùc tieân quaùn veà khoå cuûa coõi Duïc, sau ñoù quaùn veà khoå cuûa coõi Saéc- Voâ saéc, cho ñeán cuoái cuøng quaùn veà dieät cuûa caùc haønh coõi Saéc-Voâ saéc, töøng böôùc löôïc boû quaùn veà ñaïo cuûa taát caû caùc haønh. Laïi duøng boán haønh töôùng, tröôùc tieân quaùn veà khoå cuûa coõi Duïc, sau ñoù quaùn veà khoå cuûa coõi Saéc-Voâ saéc, cho ñeán cuoái cuøng quaùn veà dieät cuûa caùc haønh coõi Duïc, töøng böôùc löôïc boû quaùn veà dieät cuûa caùc haønh coõi Saéc-Voâ saéc. Laïi duøng boán haønh töôùng, tröôùc tieân quaùn veà khoå cuûa coõi Duïc, sau ñoù quaùn veà khoå cuûa coõi Saéc-Voâ saéc, cho ñeán cuoái cuøng quaùn veà nhaân cuûa caùc haønh coõi Saéc-Voâ saéc, töøng böôùc löôïc boû quaùn veà dieät cuûa taát caû caùc haønh. Laïi nöõa, duøng boán haønh töôùng, tröôùc tieân quaùn veà khoå cuûa coõi Duïc, sau ñoù quaùn veà khoå cuûa caùc coõi Saéc-Voâ saéc, cuoái cuøng quaùn veà nhaân cuûa caùc haønh coõi Duïc,

töøng böôùc löôïc boû quaùn veà nhaân cuûa caùc haønh coõi Saéc-Voâ

saéc. laïi duøng boán haønh töôùng, tröôùc tieân quaùn veà khoå cuûa coõi Duïc, sau cuoái quaùn veà khoå cuûa coõi Saéc-Voâ saéc, töøng böôùc löôïc boû quaùn veà nhaân cuûa taát caû caùc haønh. Laïi duøng boán haønh töôùng, quaùn veà khoå cuûa coõi Duïc, töøng böôùc löôïc boû quaùn veà khoå cuûa coõi Saéc- Voâ saéc. Luùc aáy ñoái vôùi khoå cuûa coõi Duïc, duøng boán haønh töôùng quaùn saùt noái tieáp nhau, laïi töøng böôùc löôïc boû, cho ñeán quaùn saùt neân haønh töôùng vôùi hai saùt-na, nhö Khoå phaùp trí nhaãn vaø Khoå phaùp trí. Ñeán phaàn vò naøy goïi laø Nhaãn baäc Trung. Luùc aáy laïi ñoái vôùi Khoå cuûa coõi Duïc, quaùn saùt trong neân saùt-na nhö Khoå phaùp trí nhaãn, ñaây goïi laø Nhaãn baäc Thöôïng. Töø ñaây khoâng giaùn ñoaïn, laïi trong neân saùt-na quaùn veà khoå cuûa coõi Duïc, goïi laø Theá ñeä nhaát phaùp. Töø ñaây khoâng giaùn ñoaïn, sinh ra Khoå phaùp trí nhaãn, laàn löôït cho ñeán sinh ra Ñaïo loaïi trí. Ví nhö coù ngöôøi, muoán töø nöôùc mình ñeán nöôùc khaùc, coù nhieàu taøi saûn khoâng theå naøo mang ñi ñöôïc, lieàn laáy ñoåi thaønh tieàn maø vaãn coøn cheâ laø tieàn nhieàu quaù. Laïi laáy tieàn ñoåi thaønh vaøng maø vaãn coøn cheâ laø vaøng naëng quaù. Laïi laáy vaøng trao ñoåi ngoïc quyù baùu coù giaù trò to lôùn, mang ngoïc quyù baùu naøy tuøy yù maø ñi khaép nôi. Haønh giaû cuõng nhö vaäy, tröôùc tieân quaùn saùt roäng veà caùc Ñeá treân-döôùi, sau ñoù töøng böôùc löôïc boû, cho ñeán chæ duøng neân saùt-na taâm, quaùn veà khoå cuûa coõi Duïc, tieáp ñeán sinh ra Theá ñeä nhaát phaùp, tieáp tuïc sinh ra Khoå phaùp trí nhaãn, laàn löôïc cho ñeán sinh ra Ñaïo loaïi trí. Neáu noùi nhö vaäy thì duyeân vaøo Nhaãn cuûa khoå ñeá, sau ñoù tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, seõ coù boán taâm. Cuøng neân sôû duyeân vaø cuøng neân haønh töôùng, ñoù laø Nhaãn taêng thöôïng-Theá ñeä nhaát phaùp vaø Khoå phaùp trí nhaãn, Khoå phaùp trí töông öng vôùi hai taâm. Cuøng neân haønh töôùng maø khoâng cuøng neân sôû duyeân, ñoù laø Khoå loaïi trí nhaãn, Khoå loaïi trí töông öng vôùi hai taâm. Cuøng neân sôû duyeân maø khoâng cuøng neân haønh töôùng, ñoù laø Taäp phaùp trí nhaãn, Taïp phaùp trí töông öng vôùi taâm coøn laïi, khoâng cuøng neân sôû duyeân vaø khoâng cuøng neân haønh töôùng. Hoûi: Theá ñeä nhaát phaùp cuõng coù ba phaåm nhö Nhaãn chaêng? Ñaùp: Trong neân taâm noái tieáp nhau thì khoâng coù, trong nhieàu taâm noái tieáp nhau thì coù. Nghóa laø chuûng taùnh Phaät laø phaåm Thöôïng, chuûng taùnh Ñoäc giaùc laø phaåm Trung, chuûng taùnh Thanh vaên laø phaåm Haï. Döïa vaøo saùu chuûng taùnh, ba caên cuõng noùi nhö vaäy.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.